

Cena numeru
5000 mk.Cena prenumeraty
w Łodzi:Miesięcznie 100.000.
Łącznie z Gońcem 140.000.
Z przes. poczt.
Miesięcznie 120.000
Łącznie z Gońcem 160.000
poza Łódź 5.500
Konto Pocztow. Kasy
Oszczęd. 60594.
Należytość pocztowa
opłacona ryczałtem.

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Poniedziałek, dnia 8 października 1923 r.

TELEGRAMY.

APETYTY MOSKIEWSKIEJ MIĘDZY-
NARODÓWKI.

RYGA, 7 10. (AW) Według otrzymanych tu informacji z Moskwy, międzynarodówka komunistyczna zwraca obecnie baczniejszą uwagę na Niemcy, Hiszpanię i Bułgarię. Kierujące koła międzynarodówki powzięły szereg decyzji w sprawie intensywnej propagandy komunistycznej zagranicą: są bowiem przekonane, że obecna sytuacja w Europie szczególnie sprzyja urzeczywistnieniu idei komunistycznej. Wszystkie agendy komunistyczne zagranicą otrzymały odpowiednie polecenia w kierunku złożenia swojej działalności.

KONWENCJA GRECKO-JUGO-
SŁAWIAŃSKA.

ATENY, 7. (PAT) Minister Aleksandris i poseł jugosłowiański, podpisali konwencję w sprawie wojennej strefy w Salonikach. Konwencja przewiduje oddanie Jugosławii w dzierżawę na 50 lat, przestrzeń 240 arów, uznana jako jugosłowiański obwód celny, administrowany przez funkcjonariuszy jugosłowiańskich.

FAŁSZYWE WIADOMOŚCI O KATA-
STROFIE W KOPALNI „KLEOFAS“.

KATOWICE, 7 10. (AW) Według informacji z miarodajnych źródeł, wiadomość o rzekomej katastrofie w kopalni „Kleofas“, która była kolportowana przez kilka dzienników niemieckich na Śląsku, jest pozbawiona wszelkiej podstawy realnej.

ŁADNE PRZYJĘCIE.

NEW YORK, 7-10 (PAT) Obecność Lloyda George'a wywołała wrogie manifestacje ze strony irlandzkich republikanów. W piątek wieczorem, gdy Lloyd George wychodził z teatru rzucono w jego stronę zgłębione jajami, które go jednak nie dosięgły. Lloydowi George'owi towarzyszył stale znaczny zastęp straży policyjnej.

AMERYKA NIKOMU NIE DARUJE
SWOICH DOLARÓW.

LONDYN, 7. (PAT) „Reuter“ donosi z Waszyngtonu. Prezydent Collidge podkreślił ponownie na konferencji prasy, że Stany Zjednoczone są stałe zdecydowane nie skreślać żadnemu z państw Europejskich nawet najmniejszych sum z długów, zaciągniętych przez nie u Ameryki. Pewne ustępstwa może Ameryka okazać tylko w sprawie oprocentowania i warunków spłat.

STRAJK GÓRNIKÓW W CZECHACH
ZAKOŃCZONY.

PRAGA, 7-10 (PAT) Trwający od 7-mią tygodni strajk górników, zakończył się. Górniccy przyjęli propozycje kompromisowe rządu wobec których płace zostaną zredukowane od 9 do 13-tu proc. Kontrakt zbiorowy będzie ważny do końca maja 1924 r. Prace w kopalniach zostaną wznowione od jutra.

REWOLUCJA W PORTUGALJI.

RZYM, 7-10 (PAT) Dzienniki donoszą z Madrytu, że w północnej Portugalji wybuchła rewolucja. Proklamowano strajk kolejo-

Wypadki w Niemczech kryją w sobie wielkie
niebezpieczeństwo dla Francji.

Do steru dostają się ludzie hołdujący idei rewanzu.

PARYŻ, 7 10. (AW) „Temps“, omawiając obecną sytuację w Niemczech, zwraca uwagę rządów sprzymierzonych na rozwój kryzysu politycznego, który — zdaniem „Tempsa“ — kryje wielkie niebezpieczeństwo i nakłada na sprzymierzonych, a w pierw-

szym rzędzie na Francję, obowiązek stawienia mu czoła dla obrony wspólnych interesów.

Rządy w Niemczech przechodzą pośrednio, lub bezpośrednio w ręce ludzi, którzy wyraźnie opowiadają się za ideą rewanzu.

Sytuacja w Niemczech pozostaje niewyjaśniona.
Zdenerwowanie sfer politycznych powiększa się ustawicznie.
Ententa podejmie znowu kontrolę wojskową.

BERLIN, 7 10. (AW) Jak słychać, rządy sprzymierzonych zamierzają wystąpić do rządu niemieckiego z notą, zapowiadającą podjęcie czynności koalicyjnych komisji kontrolnych wojskowych w Niemczech. Stoi to w związku z ostatnim zamachem nacjonalistów w Kistrzyniu. Jakkolwiek komisje te nie zaprzestały istnieć, to jednak zmuszone były faktycznie do zaprzestania kontroli.

BERLIN, 7 10. (AW) Utworzenie nowego gabinetu nie przyczyniło się bynajmniej

do wyjaśnienia sytuacji. Zdenerwowanie sfer politycznych powiększa się ustawicznie. W związku z tem związek przemysłowców niemieckich wydał odezwę, w której oświadcza m. in.: Państwo niemieckie jest w najwyższym niebezpieczeństwie. Parlament za wiódł. Obecnie ocalić mogą państwo jedynie ludzie zdecydowani i oparci na społeczeństwie. Przy zachowaniu porządku, możemy liczyć na powrót stosunków.

Jeszcze o mowie Curzona

Aljanci ze skrajną nieufnością odnoszą się do zamierzeń
rządu niemieckiego.

LONDYN, 7-10 (AW) Prasa angielska zajmuje się dziś ostatnią mową Curzona.

„Morning Post“ pisze, że pomimo ostatniego wystąpienia Curzona nie zmienił się w njezem fakt, że rządy francuski i angielski odznaczają się do zamiarów Niemiec w obecnej chwili ze skrajną nieufnością.

„Times“ uważa, że właściwą dyskusję nad mową Curzona można będzie rozpocząć po ogłoszeniu dalszego ciągu tej mowy.

LONDYN, 7-10 (AW) Z nieprzychylnych dla mowy Curzona głosów prasy angielskiej, przytoczyć należy zapatrywanie „Daily Chronicle“, atakując ostro ministra, stawiając pytania: Albo rząd Baldwina niema żadnego

programu politycznego i dlatego niema nic do powiedzenia, albo ma ten program i nie drażnie się wypowiedzieć. Ten stan rzeczy może obrócić się na niekorzyść Anglii.

„Daily Herald“, aczkolwiek nie chwali mowy ministra, jednak twierdzi, że zmiana tonu w wystąpieniach ministra spraw zagranicznych zaważowana jest wrażeniem, jakie na sferach rządowych angielskich wywołuje bezrobocie w przemyśle, i szereg innych trudnych spraw polityki wewnętrznej. W dalszym ciągu dziennik zapowiada w najbliższym tygodniu posiedzenie wydziałów partii pracy i związków zawodowych, aby omówić daleko idące akcje w sprawie bezrobocia.

wy. oraz ogłoszono stan obleżenia. Rewolucja, zorganizowana przez konserwatywną opozycję jest skierowaną przeciwko nowemu prezydentowi Gomezowi, który wczoraj objął urządowanie. W Lizbonie rzucono kilka bomb. Połączenia są przerwane.

Kronika telegraficzna.

(kt) Dyrektoriat zaprzeczył pogłoskom jakoby rząd hiszp. zarządził konwercje

długów zagranicznych, oraz zwiększenie podatków od dochodów i papierów publicznych.

(kt) Tureckie zgrom. narod. przystąpiło do dyskusji nad traktatem turecko-polskim.

(kt) Wojska tureckie wkroczyły do Konstantynopola, witane entuzjastycznie przez ludność.

Przed powstaniem Republiki Nadreńskiej.

Po krwawej niedzielnej masakrze w Düsseldorfie, dokazanej przez policję bezpieczeństwa na rozkaz z Berlina, jeden z przywódców nadreńskich Separatystów Matties oświadczył korespondentowi „Daily Mail“:

— Nim pierwszy śnieg spadnie, Republika Nadreńska będzie faktem. Przywódca ten zaзначył, że krwawe gwałty policji posunęły sprawę wyłamania się Nadrenji z pod centralizmu dalej niżby to uczyniła kilkumiesięczna agitacja. Warto przyrzeć się nieco bliżej szerzącemu się w Nadrenji ruchowi Separatyzmu.

Jest on wyrazem dzielnicowego partikularyzmu, który — wobec centralizmu berlińskiego — domaga się daleko idącej autonomji. Te dążności autonomiczne w Nadrenji wynikają w dużej mierze także z różnic religijnych. W (pruskiej) prowincji Nadreńskiej na 7 milionów mieszkańców jest 5 milionów katolików, a w Westfalji na 4 i pół miliona ludności jest 2.300.000 katolików.

Protestancki rząd berliński od dawna zwalczał występujące w Nadrenji dążności autonomiczne i nie dopuszczał, aby Kolonia rozwinęła się na katolickie środowisko, zdolne przeciwstawić się Berlinowi. Uwarstwienie społeczne w Nadrenji przedstawia się jak następuje: cały personal urzędniczy i nauczycielski importowany jest z Prus, a na 1176 urzędników wyższych, tylko 128 jest katolików (a raczej było, bo są ewfry z przed okupacji Rubry; od tego czasu wielu urzędników wyrzucono z obszarów okupowanych). Wielki przemysł, ten potężny czynnik unifikacji Niemiec, spoczywa przeważnie w rękach Sasów protestanckich.

Wobec ogromnej przewagi katolików, rzadczym w Nadrenji stronnictwem było i jest katolickie stronnictwo centrowe. Jakiego stanowiska zajmują centrowcy wobec ruchu separatystycznego?

Są jego „przeciwnikami i domagają się utrzymania jedności Rzeszy. Ale pod koniec roku 1918 część centrowców była za wyodrębnieniem Nadrenji i kilku posłów centrowych współdziałało z drem Dortenem, przywódcą separatystów. Później jednak nastąpił zwrot w usposobieniu centrowców — i dziś są centralistami i wrzoga się odnoszą do okupantów francuskich.

A jak się zapatruje Francja na sprawę republiki Nadreńskiej?

Po wygranej wojnie Clemenceau i Foch usilnie zabiegali u sprzymierzeńców o zgodę na utworzenie autonomicznego Państwa Nadreńskiego nad auspicjami Ligi Narodów.

Marszałek Foch wykazywał 6 maja 1919 w Radzie Najwyższej:

— Aby zmusić wroga do wykonania swych zobowiązań jest tylko jeden sposób: to okupacja Renu, całego Renu... Jest to formuła najbardziej ekonomiczna. Jak długo mamy stać nad Renem? Tak długo, jak chcemy mieć w ręku zastawę i gwarancje pozyskania odszkodowań. Kiedy uznamy, że nas spłacono — wtedy Ren opuścimy.

Ale Rada Najwyższa nie uwzględniła wówczas życzeń Francji, wyrażanych przez Clemenceau, Focha i Poincaré'go. Nadrenie zostało przy Prusiech, zrodzono się tylko na częściową okupację francuską.

Separatystów nadreńskich z drem Dortenem na czele, poparci przez ówczesnego komendanta francuskiego generała Mangina, zdecydowali się jednak 30 maja 1919 proklamować autonomiczną republikę Reńska w ramach Rzeszy Niemieckiej, którą nazwali „Friedensrepublik“.

Przedsięwzięcie, źle przygotowane, nie powiodło się. Rząd berliński ogłosił próbę odwołania Nadrenji zdradą stanu, centrowcy cofnęli się od udziału w akcji separatystycznej. Dorten, pozostał sam. Lloyd George (i Wilson) ostro wystąpił przeciw mieszaniną się gen. Mangina do akcji separatystów i wogóle sprzeciwiał się nawet dalszej okupacji francuskiej.

Nowy projekt włoski w sprawie Rjeki

Rjeka wolnem miastem pod protektoratem Włoch.

RZYM, 7-10 (AW) Bezpośrednie rokowania między Jugosławią a Włochami w sprawie Rjeki, zostały już podjęte. Z kół półoficjalnych komunikują, że podstawą rokowań będzie ostatni projekt, przedłożony Jugosławji przez Włochy. Rząd włoski proponuje w nim utworzenie samodzielnego organizmu państwowego

go Rjeki, pod protektoratem Włoch, Jugosławia zaś miałaby otrzymać port Barosa. Granica między Rjeka a Kroacją zostałaaby przesunięta około miejscowości Kastja, na korzyść Jugosławji. Mussolini dał podobno Jugosławji do zrozumienia, że projekt ten jest ostateczną granicą ustępstw włoskich.

Perfidja przemysłowców niemieckich

Cheą oni zaprowadzić 10-godzinny dzień roboczy — a zwalają odpowiedzialność na francuzów.

DUSSELDORF, 7-10 (PAT) Havas donosi, że generał Degoutt przyjął delegację przemysłowców niemieckich ze Stinnesem na czele i odbył z nimi narady w sprawie podjęcia pracy na terytorjum okupowanym i wznowienia dostaw w naturze z tytułu odszkodowań. Rząd Rzeszy został powiadomiony o zasadach, jakie w toku narad zostały poruszone.

DUSSELDORF, 7-10 (PA) Pisma niemieckie przypisują władzom francuskim zamiar narzucenia 10-cio godzinnego dnia pracy, na terenach okupowanych. W rzeczywistości podobna inicjatywa wyszła od przemysłowców niemieckich, którzy uznali za stosowanie tego

środka za niezbędne, pragnąc jednak zrzucić odpowiedzialność za to zarządzenie na władze francuskie i tym samym skompromitować je wobec Niemiec i zagranicy.

DUSSELDORF, 7-10 (PAT) W zagłębiu Kuhry coraz więcej przedsięwzięcia zostaje uruchamianych. W kopalni „Nordstern“ postanowiono wznowić natychmiast dostawę węgla z tytułu odszkodowań. Kopalnia „Gottes Segen“ do starczy za okazaniem bonu rekwizycyjnego, niezbędnej dla użytku wojsk okupacyjnych ilości węgla, na okres zimowy. W koksowni „Recklinghausen“ wznowiono pracę, pod kierunkiem inżynierów francuskich.

„Francja potrafi zmusić Niemcy do spełnienia zobowiązań”

Tak oświadczył Poincaré w swej ostatniej mowie.

LIGNY en BARROIS, 7. (PAT) Poincaré przemawiając na uroczystości odsłonięcia pomnika na cześć poległych oświadczył między innymi co następuje:

Niemcy będą się starały napróżno odwrócić rolę i przerzucić na Francję winy, gdyż bez względu na to, jacy będą kierownicy Niemiec, Francja nie przestanie domagać się stałych gwarancji bezpieczeństwa i wypłat odszkodowawczych. Francja wysłucha konkretnych propozycji dopiero wtedy, gdy ustanie bierny opór i kiedy zostanie ponowiona regularna dostawa w naturze. Spodziewamy się, że wszyscy sojusznicy ocenią na koniec lepiej stanowisko Francji. Dlaczegoż zresztą mieli by wszyscy sprzymierzeńcy sprzeciwiać się, zamiast starać się wzajemnie zrozumieć. Nikt z sojuszników nie może na własną rękę nie brać pod uwagę postanowień traktatu wersalskiego nawet gdy chodzi tylko o redukcję dłu

gu niemieckiego. Francja, mówił w dalszym ciągu premier, pozostanie przy swym programie, uwidocznionym w żółtej księdze. Francja cieszy się jednak z przyjaznych i pełnych zaufania rozmów takich jak ostatnie narady z Baldwinem, które przyczyniły się do zacieśnienia ententy. Francja posiada zaledwie środki na pokrycie kosztów, związanych z odbudową zniszczonych okolic i dlatego jest zdecydowana nie udzielać na ten cel żadnych kredytów dla Niemiec, które potrafi zmusić do spełnienia przyjaznych zobowiązań.

Będziemy mogli uzyskać, mówił premier, zaspokojenie słusznych żądań, gdyż domagamy się tylko sprawiedliwości. Będziemy się starali w dalszym ciągu w przyjazny sposób nawracać niewiernych. Najważniejszą rzeczą jest osiągnięcie celu, a do tego celu dojdziemy.

Z ostatniej chwili.

P. HILTON YOUNG PRZYBYŁ DO WARSZAWY.

WARSZAWA, 7-10 (PAT) Dziś popołudniu pociągiem gdańskim przybył do Warszawy p. Hilton Young, b. podsekretarz stanu, b. członek gabinetu Lloyd'a George'a przybył on w towarzystwie p. Trottera, wyższego urzędnika angielskiego min. skarbu a. Hiltonowi Youngowi towarzyszy p. sekretarz poselstwa polskiego w Londynie p. Skrzyński, Na dworcu kolejowym w Warszawie przyjęli p. Hiltona Younga

Rząd francuski odwołał gen. Mangina, — ale w rokowaniach ze sprzymierzonymi preforsował prawo okupacji. Traktat Wersalski oddał kontrolę nad okupowanym terytorjum w ręce międzynarodowej „Haute Commission Interalliee des Territoires Rhenans“.

Obecnie rząd francuski zachowuje wobec ruchu separatystycznego ścisłą neutralność. Oczywiście, że sprzyja mu i radby widzieć powstanie Republiki Nadreńskiej, ale nie miesza się zupełnie do akcji Dortena i tow. Niechaj Niemcy sami między sobą rozstrzygną o dalszych losach Nadrenji.

za w imieniu ministerstwa spr. zagranicznych p. Potocki, wyższy urzędnik tegoż ministerstwa, oraz w imieniu min. skarbu dyrektor gabinetu ministra p. Dzierżanowski.

W ubiegły czwartek przybył już do Warszawy drugi towarzysz p. Hiltona Younga p. Penson Dion, sekretarz angielskiego ministerstwa skarbu.

Jutro wreszcie przybywa do Warszawy p. Nixon, wyższy urzędnik angielskiego ministerstwa skarbu. Wszyscy goście zagraniczni zamieszkali w hotelu europejskim.

ARESztOWANIA KOMUNISTÓW.

W związku z ostatnimi rewizjami i aresztowaniami przeprowadzonymi przez sowieckie władze polityczne partii komunistycznej wśledzono istnienie wielkiej tajnej organizacji w wojsku. Wśród sztabu moskiewskiego wojennego okręgu aresztowano 16 wyższych dowódców.

ROZRUCHY ROBOTNICZE W TULE. Donoszą do Moskwy z Tuły, że w fabrykach broń i materiałów wybuchowych wszczęły się rozruchy robotnicze. Bunty te mają charakter wyłącznie polityczny, gdyż materialnie są najlepiej w sowietach zabezpieczeni.

KRONIKA

W sprawie robotników rolnych
Jadących do Niemiec.

— Kalendarzyk.

Poniedziałek dnia 8 października Wincent Kadł.
Wschód słońca g. 6 m 47
Zachód „ g. 5 m 59

— Widowiska.

Teatr Miejski (Cegielniana 65)

„W obliczu śmierci” i „Ubrz się nareszcie”

Teatr Populärny (Ogrodowa 18)

Przedstawienia niema

„Luna” (Przejazd 1)

„Purpurowa miłość”

„Casino” (Piotrkowska 67)

„Intryga i miłość”

„Odeon” (Przejazd 2)

„Przygody jednej nocy”

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Zemsta markiza Dokama”

Kino Spółdzielni Prac. Państwowych

„Chórystka z Eldorado”

Kalendarzyk historyczny.

1606 Mikołaj Zebrzydowski i Janusz Radziwiłł
wystawiają w Janowcu skrypt odwołujący
rokosz.

1863 Z rozkazu Rządu Narodowego podpalenie
ratusza w Warszawie.

Wiadomości bieżące

— Podrożenie druków pocztowych.

Od 15 października podwyższona będzie
cena sprzedażna druków płatnych pocztowych
i telegraficznych, jak następuje: karty pocztowe
z 200 mk. na 500 mk. za sztukę, karty pod-
wójne z 400 mk. na 1.000 mk.; pokwitowania
nadania telegramu z 3.000 mk. na 6.000 mk. a
blankety dla pisania telegramów z 500 na
1.000 mk. za sztukę. (bip)

— Zwolnienie rocznika 1899 i 1900.

M. S. Wojsk, zarządziło zwolnienie (bez-
terminowe urlopowanie) szeregowych rocznika
poborowego 1899 i 1900, tylko w tym wypad-
ku, gdy żołnierze osiągnęli dostateczne wysko-
żenie wojskowe w terminie 14 kwietnia do koń-
ca b. r. Szeregowi zaś, których wcielono do
oddziałów w terminie po 10-XII. 1921 narazie
zwolnieni nie będą.

— Walka z jaglicą została ujednostaj-
niona.

Onegdaj odbyło się pierwsze posiedze-
nie nowo wybranej rady sekcji do walki z ja-
glicą.

W zagajeniu dotychczasowy i przewo-
dniczący radny dr. Szwejg skreślił dotychcza-
sową pracę sekcji na polu walki z jaglicą i
przedłożył program dalszej pracy.

Przewodniczącym rady sekcji obrany zo-
stał radny dr. Garliński.

W toku obrad przyjęto wnioski dr. Szwej-
ga w sprawie zjednoczenia całokształtu leczeni-
ctwa jaglicznego pod kompetencją wydziału
zdrowotności publicznej, w sprawie unormowa-
nia statystyki jaglicznej i w sprawie ściślejszego
kontaktu ze stacją jagliczną uniwersytetu Ja-
giellońskiego, oraz wnioski dr. Kłuszyńskiego
w sprawie ułożenia odezwy z pouczeniem o
istocie i niebezpieczeństwach jaglicy. (bip)

— Kolejarze wobec obecnej sytuacji.

Onegdaj wieczorem w lokalu związku
zawodowego kolejarzy odbyło się zebranie
pracowników kolejowych w związku z obec-
ną sytuacją kolejarzy.

Poseł Kuryłowicz wygłosił dłuższy re-
ferat, w którym omawiał sytuację kolejarzy
oraz wszystkich innych pracowników pań-
stwowych, napadając na rząd narodowy
(jak koledzy jego na wiecu P. P. S!) za rze-
komą jego niechęć ulżenia doli pracowników
państwowych w szczególności kolejarzy.
Kończąc swój referat, mówca oświadczył, że
o ile rząd nie zapewni kolejarzom minimum
egzystencji, to pracownicy kolejowi będą mu
sieli iść się innym interesów, nie zawsze zgod-
nych z honorem pracownika państwowego.
Wreszcie mówca nawoływał kolejarzy do spo-
koju, aby zbyt szybko do strajku nie przysta-

Rolnictwo niemieckie, które zatrudnia-
ło przed wojną bardzo znaczną ilość polskich
robotników, nie może również obecnie obejść
się bez pomocy z zezwraż i czyni usilne sta-
rania o pozyskanie jaknajwiększej ilości ro-
botników z Polski szczególnie w okresie roz-
poczynających się robót.

Gdy jednak przed wojną werbunek
odbywał się bez przeszkody a w zaborze
austriackim korzystał nawet z milczącego po-
parcia rządu, obecnie rząd polski utrudnia
wychodźtwa do Niemiec do czasu zawarcia
układu emigracyjnego, dającego robotnikom
polskim dostateczną opiekę prawną i gwaran-
cję traktowania narówni z robotnikami nie-
mieckimi pod względem wynagrodzenia, ubez-
pieczeń społecznych, ochrony pracy i opieki
społecznej. Sprawa ta winna być z całym na-
ciskiem poruszona w układach, toczących się
obecnie z rządem niemieckim w Dreźnie. Do-
tychczas wszakże Niemcy ociągają się z za-
warcie podobnego układu, uważając za bar-
dziej korzystne werbowanie robotników dro-
gą nielegalną i bez wiedzy władz emigracyj-
nych.

Ajenci niemieccy i miejscowi, płatni
przez pracodawców niemieckich, kręcą się po
wsiach pogranicznych w okolicach Kalisza,
Częstochowy i na Górnym Śląsku, a akcja ich
nie jest w dostatecznej mierze zwalczana
przez nasze władze administracyjne. Nie-
które starostwa patrzą pobłażliwie na odby-
wający się werbunek, a nawet wydają prze-

puszki robotnikom nie bacząc, że w ten spo-
sób opóźniają zdobycie dla nich korzystniej-
szych warunków pracy.

Robotnicy polscy w Niemczech, pozba-
wieni opieki prawnej, narażeni są na wyzysk
pracodawców korzystających z ich bezbron-
ności i na samowolę władz niemieckich, które
odnoszą się do przybyszów jakby do stoją-
cych poza prawem. Robotnik nielegalnie
przybywający do Niemiec, nie mając doku-
mentów, zgadzać się musi na wszelkie ofiaro-
wywane mu warunki pracy, z obawy, że mo-
że być w każdej chwili wydalony z granic
państwa lub odesłany do obozów koncentra-
cyjnych. W razie choroby lub nieszczęśliwe-
go wypadku, w razie zatargu z pracodawcą
pozbawiony jest możliwości dochodzenia swo-
ich praw.

Aby stworzyć warunki, w których
Niemcy byłyby zmuszone do zawarcia dogod-
nego dla robotników polskich układu, koniecz-
nym jest nietylko wydanie zakazu wychodź-
stwa, ale również skuteczne i konsekwentne
przestrzeganie tego zakazu, a więc pilne strze-
żenie granicy na głównych punktach wy-
chodźstwa, niewydawanie paszportów, ograni-
czenie wydawania przepustek, energiczne i
świadome celu ściganie werbujących agen-
tów. Działalność władz w tej sprawie pobar-
tą być winna przez czynniki społeczne zda-
jące sobie sprawę ze szkodliwości wychodź-
stwa do Niemiec przed zawarciem układu emi-
gracyjnego.

Piękna uroczystość

Zakończenie kursu w szkole instruktorów policyjnych.

W dniu wczorajszym byliśmy świadka-
mi dwu uroczystości. Szkoła Policyjna Instruk-
torów obchodziła uroczyste zakończenie 6 mie-
sięcznego kursu dla przodowników i jednocze-
śnie odbyło się poświęcenie Ambulatorjum Po-
licyjnego.

Po nabożeństwie, na którym byli obecni:
J. Ekselencja ks. Biskup Tymieniecki, Woje-
woda Rębowski, Prokurator Szmida, vice Woje-
woda Łyszkowski, Komisarz Rządu Izyski,
Starosta Remiszewski i in. przedstawiciele wła-
dzy udali się przed gmach Ambulatorjum, do-
kład przybył z Warszawy komendant główny
Policji Państwowej Borzecki, inspektor ko-
mendy głównej Ferster i delegacja Policji
Finlandzkiej, bawiąca obecnie w Polsce.

Szkoła Policyjna przy akompanjamen-
cie muzyki w sprawnym szuku przedelfowała
przed obecnymi. Następnie wszyscy zebrani
udali się do Ambulatorjum, gdzie odbyło się po-
święcenie, po którym inspektor Wróblewski w
krótkich słowach secharakteryzował pracę i tru-

pili, czekając decyzji innych pracowników
państwowych.

W obronie rządu wystąpił senator Lip-
kowski, wskazując na to, że o ile rząd nie
uwzględni wszystkich postulatów pracow-
ników państwowych, to powodem tego są pust-
ki w skarbie, gdyż nowych podatków jeszcze
nie ściągają. Co zaś do emerytur, mówca
obećcał, iż poczyni wszelkie starania, by spra-
wę tę załatwić na korzyść pracowników. (bip)

— Wiec pepesowców.

Wczoraj w sali sportowców przy ul.
Zakątnej odbył się wiec polityczny zwołany
przez P. P. S., na którym został omówiony ca-
ły szereg spraw bieżących związanych z obec-
ną sytuacją. Na wiecu tym przemawiali mię-
dzy innymi senator Kopczyński oraz posła-
wie Ziemięcki, Luksemburg i Szczerkowski.

Przyjęto w końcu rezolucję, w której
zebrani „protestując” (?) przeciw rządowi
większości polskiej, domagają się między in-
nymi uruchomienia fabryk na 6 dni w tygod-
niu, skutecznej walki z drożyzną oraz zniesie-
nia rozporządzenia wstrzymującego wybory
do Kasy Chorych. (pap)

dy, jakie musieć przewzwięzwać inicjatorzy dla
zrealizowania tak pięknego zamiaru.

Zaraz po poświęceniu w Parku Źródli-
ska odbyły się ćwiczenia wolne, efektowne pi-
ramidy i wreszcie boks pokazały zebrany z
szkołą w osobie aplikanta Danzuka ma wspa-
niałego instruktora, zdolnego organizatora wy-
chowawce i dobrego komendanta. Po pokazie ko-
mendant Borzecki rozdał 60 wychowankom
świadectwa z ukończenia kursu.

Po tej uroczystości w sali szkoły poli-
cyjnej przy ulicy Przedzalnianej w sympatycz-
nym nastroju odbyło się wspólne śniadanie.

Okolicznościowe przemówienia wygło-
sił i wzniesił toasty życząc wychowankom owo-
cnej pracy dla dobra Rzeczypospolitej J. Eks. ks. bis-
kup Tymieniecki, Wojewoda Rębowski, przed-
stawiciel Policji Finlandzkiej, Prokurator
Szmida inspektor Wróblewski, komendant Bo-
rzecki, inspektor Ferster, i przedstawiciel Pru-
sy Redaktor Müller. (pap)

Teatr i sztuka

Dziś po raz czwarty dramat „Savoira”
„W obliczu śmierci” i komedia farsa Fey-
dean „Ubrz się nareszcie” Jutro groteska
Molnara „Jego mecenas” dla zrzeczeń po ce-
nach niższych. Ostatnie przedstawienie „Je-
go mecenas” wypełniło teatr po brzegi rozbu-
wioną publicznością.

Ze sportu.

Wczorajsze mecze.

L. K. S. — Legia (Warszawa) 3:2 (0:1)

Sędzia Marczewski.

Makkabi (Kraków) — Hakoah 1:2

Makkabi (Kraków) — Union 2:1

L. K. S. II — Concordja I 3:1

Concordja I — Szturm I 4:3

Widzew — G. M. S. 1:2

Seminarium Naucz. — Gimn im. ks. Skorupki 0:2

Bibliografia.

Książki Ciekawe.

Wydawnictwo Książek Ciekawych jako przynosi o statnia nowosc utworu Jana Starzy Dzierzbińskiego...

Oryginalna okładka pomysłu autora książki daje jej ciekawą i artystyczną...

W najbliższej przyszłości „Książki Ciekawe” zapowiadają nieodmówione dzieło Anatola France’a...

Skarb Państwa a kredyt moralny.

Wyszła z druku broszura p. t. „Skarb Państwa a kredyt moralny” podaje nowe sposoby naprawy skarbu i walki z drożyzną...

Ze świata.

MAETERLINCK MONARCHISTA.

Jak donoszą z Paryża, Maurice Maeterlinck przyłączył się do ruchu monarchicznego...

W różnych kręgach politycznych Francji wiadomość ta wywołała wielkie wrażenie...

O WZNOWIENIE HAREMOW.

W roku ubiegłym tureckie zgromadzenie narodowe w Angorze zniszczyło wielożenstwo w Turcji...

Uchwała ta jednak, powzięta głównie pod wpływem Kemala paszy, który jest monogamistą...

Przeciwie agitacja ta wzmogła się bardzo ostatnimi czasy. Na czole tego ruchu stoi nauczyciel, Saib Hoaza...

NA CO SŁUŻĄ TELEFONY SOWIECKIE.

Telefoniści w Moskwie otrzymali od władz sowieckich rozkaz zwracania się codziennie do abonentów telefonów z następującym zapytaniem:

— Czy nie zapominał pan podpisać się na nową pożyczkę premijową? Najbliższe ciągnięcie odbędzie się za tydzień.

Bolszewicka „Prawda” nazywa to reklamą „na sposób amerykański”. Amerykanie jednak z pewnością wyrzekliby się raczej telefonu...

Przemysł i handel.

GÓRNOŚLĄSKIE TERENY WĘGLOWE DLA WŁOCH.

(—) Poszukiwanie nowych terenów węglowych i świdrowanie okazuje się obecnie zbyt kosztowne. To też polski przemysł nie może sobie na te próby pozwolić...

CENY SKÓR.

(—) W okresie od 20 września do 1 października w związku z dalszym spadkiem wartości marki polskiej, ceny na skóry surowe silnie zwyżkowały...

Ceny kształtowały się następująco:

Z reżni warszawskiej: bydłecę klg. 85—115 tys. cielęcę klg. do 130 tys., końskie sztuka 1,200,000 — 1,400,000.

Z prowincji: Bydłecę klg. 80—95 tys., cielęcę klg. do 115 tys., końskie sztuka 1100000 — 1,300,000.

Czytacie „Gazetę Wieczorną”

Lekcji gry na skrzypcach udzielam gruntownie po cenach umiark. wiadomość; ul. Nawrot 68, m. 6. (1954-b)

Zaginął

Pies od polowania, rasy „Griffon” wabi się „Tom”. Uprasza się odprowadzić za dobrym wynagrodzeniem, Piotrkowska 199 m. 4, II p. 2010-b

Kupuje

placę 200 proc. drożej za brylanty, złoto, srebro i biżuterię, zęby sztuczne, garderobę i szale czarne. Zachodnia 32 naprzeciw lombardu i p. L. Milich. 1824b

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

Do sprzedania lodownia balkonowa do wody sodowej i kredens sklepowy. Konstanyńska 66 Szczesniak. 6272-2

DOM 3 piętrowy Lipowa 61 niedaleko Andrzeja sprzedam. Wiadomość Aleksandrowska 65 w sklepie. 6273-2

Sprzedam łóżko meblowe i stolowe. Składowa 18 m. 17. 6318-2

Sprzedam maszynę w dobrym stanie nie drogo. Ul. Nowa 8 m. 5 S. Sliwkowski. 6312-2

Warsztat stolarski do sprzedania. Widzew, Herodowska 14 Bedasiewicz. 6329-2

Gospodarki, wille, domy, folwark, młyn wodny do sprzedania. Zgierz, Parzęczewska 3 „Pośrednik” 6300-2

Dom ładny z ogrodem przy tramwaju sprzedam za mil jard. Zgierz, Parzęczewska 3. 6800-4

Sprzedam dwie beczki duże wagi dziesięcio pudowa i szafy sklepowe. Wiadomość; sklep kolumnalny Kilińskiego 94. 6294-2

Urządzenie sklepowe i 2 beczki dębowe razem lub częściowo tania do sprzedania. Nawrot 95 w sklepie. 6295-2

Okazyjnie do sprzedania 2 magle z mieszkaniem i sklep. Wiadomość ul. Rokicińska 24 u Kaliskiego. 6291-2

Stół biurowy sprzedam. Piotrkowska 103 m. 25, od 10-12/2. 6292-2

Uczeń poszukuje mieszkania przy rodzinie. Cena w naturze lub gotówką. Zgłoszenia do Rozwoju pod „Uczeń”. 6328-2

Potrzebna służąca do wszystkiego. Zielona 14 m. 5. 6325+2

Potrzebna służąca do wszystkiego. Wiadomość Piotrkowska 137 L. Gessler. 6326-3

Zaginął pies wilk, masy ciemno szarej, pierś biała, lewe ucho opaszczone. Uprasza się o odprowadzenie Andrzeja 11, Koperatywa Tomaszewska. 6320-3

Sprzedam domek z ogródkiem i wolnym mieszkaniem. Ul. 28 p. Strz. Kan. 25 m. 8. 6324-3

Wolontczela do sprzedania i dety bas. Kopernika 43 J. ske 6338-2

Z powodu wyjazdu sprzedam bardzo tania plac w Karolewie 2120 lokci kw oparkaniowy. Wiadomość Karolew, reutauracja p. Kowalskiego plac 7. Z wadzkiego 6339-2

Sprzedam maszynę do szycia męską, płaszcz pluszowy, palto męskie, garnitur żakietowy cena przystępna. Przędzalniana, 10 m. 7. 6320-5

Sprzedam warsztat kowalski z wyrobioną formą przed wojenną. Wiadomość w Strykowej ul. Warszawska w kawiarni u p. Walczewskiej. 6324-3

Różne:

Akuszerka Pipickowa przyjmuje panie miejscowe i przyjezdne. Piotrkowska 132-14. 6260-12

poszukuje współnika z kapitałem do korzystnego interesu. Mam sklep w dobrym punkcie. Oferty do Rozwoju pod „I. W.” 6172-2

STUDENT udziela matematyki, fizyki, fizyki, języków. Kilińskiego 86-3 druga brama, godz. 7 w. 6179-6

Ważne dla pań krawcowych! Pracownia haftów ręcznych „Wanda” Nawrot 8 lewa oficyna parter. 6249-5

Pracownia haftów ręcznych. Sprzedaż wzorów „Wanda” Nawrot 8, lewa oficyna parter. 6251-2

Potrzebni stolarze i krześiarze. Stolarska, Zaw. szy 10. 6271-3

Rutynowy nauczyciel udziela lekcji w zakresie sześciu klas Przymasabi do egzaminów dla eksternów. 6-go Sierpnia 14, pralnia. 6302-4

Zaginął pies, wliczek szary. Oprować na ulicę Gubernatorska 14, m. 4 za wynagrodzeniem 6316-2

Służąca potrzebna zaraz. 6-go Sierpnia 41, m. 1-2. 6315-2

Potrzebni terminatorzy do zakładu kotlarskiego. Przejazd 54 6313-2

Na koncesję tytoniową poszukuję lokalu lub współnika Kilińskiego 77 - 2. 6308-3

Młoda panienska chętnie przyjmie posadę do dzieci. Oferty do Rozwoju pod „N. 500”. 6304-2

Kto posiada koncesję tytoniową, a nie posiada sklepu, niech złoży ofertę pod „Mercury”. 6298-3

Biuro Prósb, R. Walczyński, Piotrkowska 90. Prosbę do Sądu, do władz administracyjnych, wojskowych: apelacje, rekursy i t. p. opracowama. 6295-10

Młody kawaler z pięcioklasowym wykształceniem poszukuje jakiegokolwiek posady biurowej. Oferty do Rozwoju pod „Biuralista”. 6336-3

poszukuje jednego większego pokoju od zaraz wiadomość Piotrkowska 189, mieczarnia „Switezianka” 6301-2

Zaginął pies wilk z opozą i kałanecem 2X 23 Odprowadzić za zwrotem kosztów Targowa 10 m. 10. Nieprawy posiadacz będzie odpowiadać sądownie. 6333-3

Przybłąkał się biały fokterjer lub czarny, ogon krótki. Odebrać za zwrotem kosztów. Napórko wskiego 22 Szubert. 6335-3

Chłopcy którzy nie ukończyli terminu mogą się zgłosić do słusarni Łąkowa 22. 6337-2

Handlowiec z kilkuletnią praktyką kawaler poszukuje posady sprzedawcy, inkasenta na zadanie gwarantuje majątkiem, Oferty pod Sumienny do Rozwoju 6340-4

Budka nadająca się do handlu manufakturą lub galanterją zaraz do odstąpienia. Wiadomość Zielona 35 sklep galanteryjny. 6341-3

Mieszkanie do wynajęcia z remontem. Ul. Warszawska 21. 6242-2

Nauczycielka udziela tanio lekcji w zakresie 5 klas. Oferty do Rozwoju pod „Nauczycielka”. 6343-4

Potrzebny czeladnik szewski na targową kapowaną robotę Dworska 27 m. 2 front 6346-2

Fortepian krótki czarny zamienie na pianino ewentualnie dopłace. Oferty Rozwój pod „5 000,000”. 6325-5

Rzeźbiarza na stałe roboty przyjmie F. Krzyżowski i S-ka Napórko wskiego 7 Górny Rynek. 6322-4

BONA z syciem w średnim wieku na wieś potrzebna. Wiadomość Majątek Łęzki poczta Poddębice. 2084-2

Zagubione dokumenty

Pronecki Michał zagubił książkę zeczkę wojskową wydaną w Pabjanicach oraz patent na handel rynkowy wydany w Łasku. 6036-2

Paruszeńska Marja zagubiła dowód osobisty wydany w Łodzi. 6314-2

Mamowski Witold zagubił dowód osobisty wydany w Łodzi. 6293-2

Sokol Bolesław zagubił paszport wyd. z gm Będków i kartę bezterminowego urlopu wydaną z P. K. U. w Łodzi. 6343-3

Parliński Józef zagubił wyciąg z ksiąg ludności wydany z gm. Przerab i patent obnosny 5 kat-gorji wydany z Nowo Radomsku. 6327-3

Radkiewiczówna Marja Kazimiera zagubiła dowód osobisty wydany w starostwie Sochaczewskim gm. Biskupiec oraz legitymację kolejową 6331-5

Cena ogłoszeń: Przed tekstem i w tekście 45,0 mk., za tekstem 300 mk., z wycieczką 1500 mk., wśród drobnych 2000 mk., nekrologi 2300 mk., komuniaty 2500 mk., za wiersz milimetrów lub 1000 mk., Drobne ogłoszenie bezterminowe 300 mk., za wyraz, duże litery 3000 mk., dla poszukujących pracy 250 mk., najniższe ogłoszenie 3000 mk., ogłoszenia zamieszane 2000 mk., Tabelkowe i fantazyjne ogłoszenia po proc. drożej. Stronice przed tekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 kolumny, za tekstem na 3 kolumny. Artykuły bez oszacowania honorariuma Redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmują się do godz. 6-jej, po 6-jej zalicza się 50 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przedem przyjęte ogłoszenia bez przedniego zawiadomienia. „Rozwój” można zamawiać w Zgierz u p. Lucha, w Pabjanicach a p. Zatorskiego, ul. Zamkowa.